

II Forum Małej Energetyki Wiatrowej '2012

Patroni Honorowi

Partner Strategiczny

Przyjaciele Forum

13 marca br. w warszawskim EXPO XXI odbyło się II Forum Małych Elektrowni Wiatrowych (Forum MEW). Uczestnicy konferencji i wystawcy dyskutowali o rozwoju małej energetyki wiatrowej (MEW) w świetle planowanych do wprowadzenia w projekcie ustawy o odnawialnych źródłach energii przepisów dotyczących wsparcia dla mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii (OZE).

Pan Mariusz Radziszewski, naczelnik wydziału w nowym Departamencie Energii Odnawialnej w Ministerstwie Gospodarki odniósł się do uwag nadesłanych do projektu ustawy z grudnia 2011 r. i dyskutowanych obecnie zmian do uwzględnienia w drugiej wersji projektu. Przyznał, że istnieje potrzeba przywrócenia instytucji „sprzedawcy z urzędu” i obowiązku zakupu energii z OZE. Ministerstwo przewiduje specjalne wsparcie i udogodnienia dla prosumentów – nowa kategorii właścicieli mikroinstalacji produkujących energię na potrzeby własne i na sprzedaż. Wg wstępnych ustaleń właściciele mikroinstalacji będą mogli skorzystać ze sprawdzonego systemu wsparcia w postaci stałych taryf (FiT). Do ułatwień należałyby też m.in. brak konieczności uzyskania koncesji z URE na produkcję energii. Mikroinstalacje będą także podłączane do sieci bez dodatkowych opłat.

Piotr Dziamski z Instytutu Energetyki Odnawianej (IEO) zaprezentował wyniki drugiej edycji badań prowadzonych nad sektorem małej energetyki wiatrowej w Polsce. Wykazał, że rynek MEW w 2011 roku urósł o 20% (1,2 MW) do poziomu 8,2MW (3200 sztuk małych turbin), ale nastąpił spadek o 18,2% (z 26 do 22 sztuk – dane potwierdzone przez URE) urządzeń przyłączonych i sprzedających energię do sieci energetycznej. Jest to efekt braku prostych rozwiązań w zakresie wsparcia MEW współpracujących z siecią. Jeśli rynek MEW będzie rozwijał się w obecnym tempie, nie uda się osiągnąć celów ilościowych wyznaczonych w KPD (550 MW do 2020 roku), dlatego konieczne jest wprowadzenie skutecznego systemu wsparcia. Obecnie, pomimo braku dedykowanego wsparcia, głównymi inwestorami instalacji MEW stają się gospodarstwa rolne oraz małe i średnie przedsiębiorstwa. Piotr Dziamski uzasadnił tę sytuację ponad 72% wzrostem wydatków na energię elektryczną w gospodarstwach rolnych w ostatnich 6 latach.

Katarzyna Michałowska-Knap z IEO postawiła tezę, że na większości terenów dogodnych do instalowania MEW w Polsce panują niskie średnioroczne prędkości wiatru, dlatego ważne jest by starannie dobierać wybierając lokalizację pod instalację oraz urządzenia do istniejących warunków wietrznych, które decydować będą o opłacalności inwestycji. Ekspert wyliczyła, że gdyby w Polsce funkcjonował system taryf gwarantowanych (feed-in tariffs), taryfa dla dobrze zlokalizowanych, przyłączanych na koszt operatora sieci (OSD) do sieci większych MEW zapewniająca opłacalność inwestycji musiałaby wynosić minimum 800zł/MWh. W dyskusji pan Henryk Klein, członek Związku Pracodawców Forum Energetyki Odnawialnej (ZP FEO) zwrócił uwagę na fakt, że w pierwotnym projekcie ustawy o OZE panuje duża dysproporcja w podziale profitów (za energię i świadectwa pochodzenia ŚP) pomiędzy inwestorem a OSD. Ten drugi mając wyłączne prawo do ŚP czerpałby niewspółmiernie wysokie korzyści w stosunku do poniesionych kosztów, które ograniczają się właściwie do zakupu licznika energii. Problematyka rozwoju generacji rozproszonej z perspektywy integracji jej z siecią energetyczną była też przedmiotem prezentacji dr Tomasza Siewierskiego z Politechniki Łódzkiej. Autor wskazał na brak zasadności wprowadzania progów dla mocy przyłączeniowej, naruszając zasadę optymalizacji wykorzystania istniejących zasobów sieciowych. Mikroinstalacje powinny być z zasady przyłączane do wielkości mocy odpowiadającej przydzielonej mocy zamówionej. System ŚP nie jest dobrym rozwiązaniem dla wsparcia mikroinstalacji, ponieważ charakteryzuje się wysokimi kosztami operacyjnymi. Za optymalne rozwiązanie autor sugerował system taryf specjalnych, funkcjonujący w Wielkiej Brytanii lub w Niemczech.

Forum MEW było okazją do dyskusji nad problemem certyfikacji instalatorów MEW, moderowanej przez **Grzegorza Wiśniewskiego, prezesa IEO**. W dyrektywie 28/2009/WE w rozdziale dot. certyfikacji instalatorów mikroinstalacji nie ma wymienionych MEW. Postawione zostało zatem pytanie czy przy krajowych celach dla MEW, wyznaczonych w Krajowym Planie Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych – KPD (trzecia co do skali nakładów technologia wśród wszystkich mikroinstalacji OZE - 3mld € do 2020 r.), należy w projekcie ustawy o OZE pozostawić brak obowiązku certyfikacji instalacji. Jednym z głównych ograniczeń zgłoszonych np. przez ZP FEO i cytowanych na Forum jest brak przepisów przejściowych (szczególnie krytykowany) - uniemożliwiający przystosowanie się firm instalatorskich do nowej sytuacji prawnej. Za zasadne uznano certyfikowanie

urządzeń i promowanie instalacji budowanych przez certyfikowane firmy instalatorskie możliwością uzyskania ulg podatkowych. Pomimo wątpliwości prezentacja i dyskusja prowadziły do konkluzji, że system certyfikacji przyczyni się do poprawienia jakości wykonywanych usług oraz wspomóże osiągnięcie celów wyznaczonych w KPD, a ryzyko pozostawienia instalatorów MEW poza system certyfikacji jest zbyt duże z uwagi na możliwość utracenia przez branżę prawa do wsparcia.

MEW stanowią także element inteligentnych sieci energetycznych (ISE), dla których wsparcie przewiduje NFOŚiGW w nowym programie pilotażowym. **Wojciech Stawiany, doradca Prezesa Funduszu** zapowiedział ogłoszenie pierwszego konkursu na aplikacje programu priorytetowego „ISE”, który zostanie uruchomiony w III kwartale 2012 roku. Na dofinansowanie będą mogły liczyć projekty z udziałem rozproszonych OZE, w tym MEW, które w budowanych mikrosieciach będą m.in. służyć samo bilansowaniu odbiorców energii, oszczędnościom energii i ograniczeniu emisji CO₂ oraz innym zanieczyszczeń.

Dyrektor Anna Żyła, główny ekolog Banku Ochrony Środowiska (BOŚ) przedstawiła doświadczenia banku w finansowaniu inwestycji MEW. Dotychczas stosunkowo niewielka ilość tego typu instalacji została sfinansowana kredytem bankowym. Nowym produktem BOŚ umożliwiającym finansowanie inwestycji MEW są kredyty preferencyjne udzielane dzięki współpracy z WFOŚiGW. Grupą szczególnie zainteresowaną inwestycjami w małe elektrownie wiatrowe są rolnicy i mali przedsiębiorcy, prowadzący swoją działalność na obszarach wiejskich.

PANEL DYSKUSYJNY

Zwieńczeniem konferencji był panel dyskusyjny ekspertów, w którym wypowiedzieli się m.in. prof. Maciej Nowicki, były Ministra Środowiska, Dyrektor Janusz Pilitowski, kierującego nowym Departamentem Energii Odnawialnej w Ministerstwie Gospodarki oraz przedstawiciele branży MEW.

Prof. Maciej Nowicki – były minister Środowiska zaznaczył, że aktualnie Polska znajduje się w kluczowym momencie, gdyż powstająca ustawa o OZE może zapobiec dryfowaniu polskiej gospodarki i ograniczeniu konkurencyjności. Minister wskazał, że w Polsce brakuje rozwiązań systemowych, które nie tylko są ważne z punktu osiągnięcia celów 3x20 w 2020 roku, ale także w dalszej perspektywie roku 2030, gdzie Polska będzie zobowiązana do osiągnięcia 30-40% energii z OZE. Jednym z rekomendowanych rozwiązań przedstawionych przez Ministra Nowickiego były stałe taryfy typu FiT, które gwarantują stabilność rozwoju rynku i ograniczają ryzyko inwestycyjne, zarówno dla inwestora, jaki i instytucji finansującej.

Za wprowadzeniem taryf gwarantowanych opowiedziało się także **Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)**, przesyłając organizatorom Forum MEW stanowisko w zakresie lokalizacji obiektów energetyki wiatrowej na obszarach wiejskich. MRiRW opowiada się także za uproszczeniem zasad lokalizacji i przyłączania do sieci dla mikroinstalacji oraz wdrożenia przepisów sprzyjających samodzielności energetycznej na poziomie gospodarstwa (domowego, rolnego), a także zakładu pracy, wsi, gminy czy powiatu.

Dyrektor Janusz Pilitowski z nowego Departamentu Energii Odnawialnej w Ministerstwie Gospodarki zwrócił uwagę na nadchodzący kluczowy moment, w którym cena energii ze źródeł konwencjonalnych będzie wyższa od tej z OZE. Przedstawiciel Ministra Gospodarki sceptycznie wypowiedział się nt. dalszego wsparcia dla współspalania biomasy z węglem oraz dużych zamortyzowanych hydroelektrowni, które jest niesprawiedliwe z uwagi na stosunek niewspółmiernie wysokich przychodów do poniesionych kosztów i nakładów inwestycyjnych. Ponadto mówca docenił wagę zachęt dla inwestorów MEW związanych ze zwolnieniami z podatku dochodowego, czy ulg budowlanych, które skutecznie mogłyby stymulować rynek, jednak zaznaczył także ograniczenia budżetu państwa. W sprawie stałych taryf dla mikroinstalacji dodał, że dodatkowe koszty mogłyby zostać przeniesione na operatora systemu przesyłowego (tak jak w Niemczech), ale wskazał na konieczność przygotowania odpowiedniego algorytmu rozliczeń.

W trakcie panelu uwagi do ustawy o OZE przedstawili także przedstawiciele ZP FEO. Zaznaczyli, że rozwój (bardzo niedoinwestowanych) sieci energetycznych nie przeciwstawia się rozwojowi źródeł OZE, które nie wpływają negatywnie na sieć – prezes Henryk Klein (OpaLabor). Prezes Zdzisław Ząber (Dr Ząber) podkreślił dobitnie że rozwój OZE zależy przede wszystkim od tego czy inwestycje będą się zwracały w realnym czasie (uczestnicy debaty mówili o 5-7 latach).

MATERIAŁ DO DYSKUSJI

Instytut Energetyki Odnawialnej zebrał uwagi i propozycje sformułowane na kanwie projektu ustawy o odnawialnych źródłach energii (OZE) oparte przede wszystkim na perspektywach rozwoju mikroinstalacji i wsparcia idei wprowadzenia modelu prosumenckiego w krajowej energetyce. Uwzględniają one jednak nie tylko interes prosumenta i inwestora w mikroźródła, ale także perspektywę konsumenta energii, operatora sieci i podatnika oraz wpływu regulacji na rozwój zielonej gospodarki i konkurencyjności.

Materiał do dyskusji dostępny jest na stronie <http://www.forummew.ieo.pl/>

WNIOSKI

Rynek małej energetyki wiatrowej w Polsce funkcjonuje głównie w oparciu o instalacje działające w systemach autonomicznych (niepodłączonych do sieci). Z tego względu inwestorzy, w stosunku do dużych instalacji OZE – sieciowych, ponoszą dodatkowe koszty na systemy magazynowania energii elektrycznej (w ciepłej wodzie lub bateriach akumulatorów) i uzyskują niższe współczynniki wykorzystania mocy. Rozwijanie się tego typu rozwiązań technologicznych czyni małą energetykę wiatrową mniej konkurencyjną w stosunku do np. wielkoskalowych farm wiatrowych i innych mikroinstalacji OZE.

Ministerstwo Gospodarki z końcem 2011 roku przedstawiło projekt ustawy o odnawialnych źródłach energii, która po raz pierwszy uwzględnia specyfikę mikroźródeł energii odnawialnej. W projekcie zaproponowano rozwiązania ułatwiające współpracę małych turbin z siecią energetyczną, m.in. poprzez brak konieczności uzyskania koncesji z URE na produkcję energii sprzedawanej do sieci, czy bezpłatne podłączenie do sieci. Ponadto w toku konsultacji społecznych uznano konieczność powrotu do instytucji tzw. "sprzedawcy z urzędu" także dla źródeł o mocy większej od 40 kW i obowiązek zakupu energii z OZE przez operatora sieci po cenie zbliżonej do ceny rynkowej (a nie jak pierwotnie proponowano za cenę skorygowaną wskaźnikiem 0,7). Nadal jednak brakuje w projekcie ustawy rozwiązań systemowych dla energetyki rozproszonej, w tym związanych z integracją różnych instrumentów wsparcia (podatkowych, dotacji oraz planistycznych i związanych z tworzeniem mikrosieci) .

Według wstępnych ustaleń Ministerstwa Gospodarki po konsultacjach społecznych i międzyresortowych, właściciele mikroinstalacji będą mogli skorzystać ze sprawdzonego systemu wsparcia w postaci stałych taryf (FiT), funkcjonujących w Niemczech i w Wielkiej Brytanii. Według analiz ekonomicznych IEO, o ile będą miały zastosowanie instrumenty podatkowe i premia (na wzór brytyjski) za energię oddawaną do sieci, minimalna kwota stałej taryfy zastępczej dla mikroźródeł to 900zł/MWh (do 20kW mocy zainstalowanej) i 800zł/MWh (powyżej 20kW mocy zainstalowanej). Taka wysokość FiT zagwarantuje zwrot inwestycji w okresie krótszym niż 10 lat. Oprócz tego proponuje się likwidację progów dla mocy przyłączeniowej, uznając każde źródło energii odnawialnej przyłączone do sieci niskiego napięcia za mikroinstalację, natomiast maksymalna moc mikroinstalacji powinna odpowiadać przydzielonej mocy zamówionej. Takie rozwiązanie zapewni większą optymalizację wykorzystania istniejących zasobów sieciowych.

Innymi zachętami, które skutecznie mogłyby stymulować rynek mikroinstalacji OZE i są ciągle przedmiotem rozważań resortu gospodarki to zwolnienia z podatku dochodowego, zwiększenie wymagań co do minimalnych udziałów energii z OZE w nowych i remontowanych budynkach i ulgi budowlane. Dodatkową przeszkodą, jaka może stanąć inwestorom MEW na drodze do skorzystania z ww. udogodnień podatkowych czy dodatkowego finansowania, jest brak systemu certyfikacji urządzeń i instalatorów.

Pierwszym programem, który umożliwi finansowanie inwestycji małych elektrowni wiatrowych będzie uruchomiony w III kwartale 2012 roku pilotażowy program NFOŚiGW dot. inteligentnych sieci energetycznych. Z kolei nowy produkt finansowy w postaci kredytów preferencyjnych przygotowywany jest przez Bank Ochrony Środowiska wspólnie z WFOŚiGW.

Partnerzy medialni